

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Mahdollisuus kriittisen infran tai muun kriittisen tiedon tarkkojen paikkatietojen salassapitoon olisi hyvä ilmaista eksplisiittisesti – vedenottamot, sääasemat, tutka-asemat, satelliittidatan vastaanottoasemat, mahdollisesti kätketyt tutkat, radiomastot, antennit, sähköverkko.

Miten tapahtuu sellaisen sähköisessä muodossa olevan tiedon salassa pidettäväksi merkitseminen, joka ei ole viranomaisen asiakirja tai on rakenteellista tietoa (esim. nykyisen JulkL: 5 § 3 mom. 2 kohta)?

Entä tiheästi tai reaaliaikaisesti päivittyvän tiedon merkitseminen salassa pidettäväksi? Minkä hetken mukaan määritellään päivittyvän tiedon salassa pidettävyyttä, jos salassapito on voimassa vain lyhyehkön ajan (salassa pidon ajallinen ulottuvuus)? Jos salassapito on voimassa vain lyhyehkön ajan, pitääkö tieto ylipäättään leimata? Entä voiko merkinnän tehdä esimerkiksi liitteeseen tai sitä vastaaviin metatietoihin? Entä äänitteeseen liittyvän salassa pidon merkitseminen, voiko tai pitääkö sellaista olla?

Salassapito- ja turvaluokittelumerkinnot tulisi säätää suomeksi, ruotsiksi sekä englanniksi. On olennaista, että ulkomaalaiset työntekijät sekä yhteistyökumppanit ymmärtävät salassapito- ja turvaluokittelumerkinnot merkityksensä.

Esimerkiksi eri alojen viranomaisiin kohdistuvien maanpuolustukseen liittyvien velvoitteiden, mukaan lukien erityisesti Pohjois-Atlantin liiton (Nato) jäsenyyssoveltoitteet laajempi vaikutus on tärkeää ottaa huomioon salassapito- ja turvaluokittelumerkinnot kehittämisessä. Tämän tyyppiset velvoitteet

saattavat liittyä esim. erilaisen viranomaisten kansalaisille ja yksityisille organisaatioille jakaman tiedon rajoittamiseen. Tältä osin esimerkiksi nykyisen lain 24 §:n 1 momentin 8 kohta, jossa viitataan onnettomuuksiin tai poikkeusoloihin varautumiseen liittyviin asiakirjoihin, näyttäytyy soveltamisalaltaan tämän tyyppisten velvoitteiden osalta hieman epäselvänä. Vastaavasti nykyisen lain 24 §:n 1 momentin 10 kohdan viittaukset muun muassa puolustusvalmiuteen varautumiseen ovat vastaavasti hankalia tulkita edellä mainittujen tyyppisten kansainvälisten velvoitteiden näkökulmasta.

Ehdotetuissa uusissa säännöksissä ei ole muutettu näihin kysymyksiin liittyviä salassapitosäännöksiä olennaisella tavalla. Lausuntopyyntöön liitetystä säännösluonnoksessa Nato mainitaankin vain ehdotetun 37 §:n perusteluiden yhteydessä. Tämä viittaus liittyy salassa pidettävien tietojen antamiseen ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle. Perusteluissa mainitaan tältä osin Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä tehty tietoturvasopimus käsittelemättä kuitenkin laajemmin Nato jäsenyyden mahdollisia maamme sisäisiä viranomaistoimintaan liittyviä mahdollisia vaikutuksia asiakirjojen julkisuuteen. Ilmatieteen laitoksen näkemyksen mukaan jatkovalmistelussa tulee tarkastella kattavammin maanpuolustukseen liittyvien kansainvälisten velvoitteiden aiheuttamia mahdollisia tarkennustarpeita edellä mainittuun salassapitosääntelyyn.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisu 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvaile ja perustele muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

--

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisu 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

--

Palmunoksa Jaana
Ilmatieteen laitos